

проти 20% в Україні), що може полегшити податковий тягар для споживачів. Соціальні внески в Ізраїлі також нижчі, що знижує витрати на утримання працівників.

Ізраїль також адаптує облікову політику в умовах воєнного стану шляхом:

- проведення оцінки активів і зобов'язань із врахуванням воєнних ризиків: ізраїльські підприємства використовують спеціальні методи оцінки активів і зобов'язань з врахуванням воєнних ризиків і змін в економіці;
- впровадження спеціальних методів обліку для підприємств, залучених до воєнних операцій, що дозволяє їм отримувати державну підтримку;
- використання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для забезпечення прозорості фінансової звітності.

Досвід Ізраїлю доводить, що для економічної стійкості України в умовах воєнного стану ключовими заходами є забезпечення підтримки підприємств, які зазнали втрат через війну; підвищення прозорості та ефективності податкової системи для запобігання ухиленню від сплати податків; і, нарешті, Впровадження спеціальних стандартів обліку для відображення воєнних операцій у фінансовій звітності.

Таким чином, досвід Ізраїлю підтверджує, що гнучка та ефективна податкова та облікова політика є надзвичайно важливими для економічної стійкості в умовах війни. Україна може використати цей досвід для вдосконалення власної системи, акцентуючи увагу на прозорості, ефективності та гнучкості податкової політики, що є ключовими для відновлення і подальшого розвитку економіки України.

Список використаних джерел:

1. Танклевська Н.С., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Ізраїльський досвід післявоєнного відновлення економіки. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Економіка, менеджмент та право*. 2022. Випуск 6. С. 20-28. URL: <https://doi.org/10.33251/2707-8620-2022-6-20-28>
2. Israel 2020: A Strategic Vision for Economic Development. URL: <http://www.econstrat.org/research/country-and-area-studies/354-israel2020-a-strategic-vision-foreconomic-development>

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ У ПРИМІТКАХ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Неверовська В. Ю., бакалавр, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків

Сучасний світ є мінливим та характеризується постійним розвитком економічного середовища. До того ж, доцільно наголосити на високій конкуренції, що існує на ринку. Враховуючи даний факт, кожному підприємству важливо відповідати принципам повноти, достовірності та точності бухгалтерського обліку. Інструментом для підтвердження цього є фінансова звітність. Таку ідею ми простежуємо в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який метою ведення бухгалтерського обліку і

складання фінансової звітності визначає надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1]. В той же час фінансова звітність задовольняє потреби самого підприємства в інформації для коротко- та довгострокового прогнозування подальшої його діяльності.

Питання формування фінансової звітності та приміток як її складовою розглядали вітчизняні вчені, зокрема С.Ф. Голов, Н.М. Гудзенко, А.В. Озеран, Т.Г. Маренич, О.М. Петрук, Л.М. Пилипенко; особливості переходу фінансової звітності до міжнародних стандартів вивчали Н.М. Малюга, В.Ф. Палій, О. Золотухін та інші. В той же час малодослідженими залишаються особливості розкриття впливу воєнного стану та його наслідків для підприємства у примітках до фінансової звітності.

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей подання інформації в примітках до річної фінансової звітності, складених за вимогами міжнародних стандартів обліку з урахуванням особливостей діяльності підприємств в умовах воєнного стану.

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік [1]. Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності [2] (далі – примітки).

Національні стандарти визначають стандартизовану форму приміток до річної фінансової звітності, а міжнародні стандарти дозволяють використовувати довільну форму, дотримуючись вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку №1 «Подання фінансової звітності» На прикладі декількох підприємств України розглянемо особливості складання приміток до фінансової звітності за міжнародними стандартами.

Акціонерне товариство «Укрпошта» розкриває примітки у 34 пунктах, 8 з яких наводять загальні відомості про підприємство та його діяльність, облікову політику, 5 описують активи, 6 – власний капітал, зобов'язання та забезпечення, 10 – доходи та витрати, 1 – податок на прибуток, 1 – умовні та інші зобов'язання (описано суперечності в законодавстві України, що можуть призвести до нарахування штрафів та непрямих податків, включаючи пеню), 2 – управління ризиками, 1 – події після звітної дати. Подібну структуру фінансової звітності мають і Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» (далі – «ПриватБанк») (35 пунктів), Акціонерне товариство «Перший український міжнародний банк» (далі – «ПУМБ») (33 пункти) та Акціонерне товариство «Київпроект» (12 пунктів – хоча кількість значно менша, але деякі пункти об'єднані одним). Усі примітки подані за допомогою текстового опису, який містить додаткову інформацію (наприклад, вказано, що компанія провела загальний тест на знецінення необоротних активів станом на 31 грудня 2023 року [3], відповідно до якого такого знецінення не виявлено) та у вигляді таблиць, де наведено дані бухгалтерського обліку.

Особливістю фінансових звітів останніх двох років є аналіз впливу воєнних дій та можливих ризиків, пов'язаними з воєнними діями. Так, підприємства вказують на неможливість або обмеженість можливості отримати

інформацію щодо філій, які знаходяться на окупованих територіях. Також наголошується на складності визначення наслідків війни, адже бойові дії все ще продовжується, що створює труднощі для довгострокового планування. Ця інформація вказана у першій частині приміток. Також наводяться відомості про заснування та реорганізацію компанії, економічні умови, що склалися в Україні та мають безпосередній вплив на діяльність підприємства, основні принципи облікової політики, судові справи, якщо такі мають місце, розглядаються зміни, що відбулися в Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та аналізується вплив цих змін на фінансову звітність підприємства, вказуються коригування фінансової звітності за попередній рік. Наприклад, Акціонерне Товариство «Київпроект» здійснило наступні коригування в балансі за звітний рік: з 31.12.2022 р. на 01.01.2023 р. зменшилися незавершені капітальні інвестиції на 2 526 тис. грн, інші оборотні активи – на 67 тис. грн, поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом – на 514 тис. грн; збільшилися дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом на 2 315 тис. грн та нерозподілений прибуток на 236 тис. грн. У примітках вказано причину: коригування пов'язані зі змінами в Податковому кодексі України (далі – ПКУ), що наводять умови, за яких не нараховується податок на землю та оренду плату за землі державної комунальної власності в період з березня по грудень 2022 р.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» передбачають можливість користувачів порівнювати фінансові звіти фінансові звіти підприємства за різні періоди. Всі чотири вищезазначені акціонерні товариства виконують цю вимогу у своїх річних фінансових звітах. Вони надають інформацію як за звітний рік, так і за попередній.

Розглянемо основні засоби «ПриватБанк». Відкривши окремий звіт про фінансовий стан, ми побачимо, що балансова вартість основних засобів зменшилася з 5 228 млн грн станом на 31 грудня 2022 р. до 5 127 млн грн станом на 31 грудня 2023 р. (первісна вартість та знос не вказані) Детальніша інформація розкривається у примітках: суми надходжень основних засобів, їх вибуття, амортизацію та знос, витрати на зменшення корисності, переоцінку, коригування первісної вартості та зносу, переведення до/з активів, утримуваних для продажу й рекласифікацію. До основних засобів віднесено будівлі, землю, комп'ютерне обладнання, транспортні засоби, офісні меблі та обладнання, електронні системи та інші основні засоби; активи з права користування (будівлі) наведено окремо, хоча вони є складовою статті «Основні засоби» в окремому звіті про фінансовий стан. Зменшення або збільшення балансової вартості можна переглянути за кожним із цих об'єктів. Наприклад, по будівлям було збільшення з 1 544 до 1 667 млн грн, по комп'ютерному обладнанню – зменшення з 1 608 до 1 233 млн грн і т. д.

Однак виникає питання щодо доцільності подібного порівняння з попереднім періодом: фінансова звітність подається щорічно й викладається в публічний простір на сайтах компаній, тому дані за будь-який рік можна знайти у вільному доступі. Винятком є лише часовий проміжок, коли діє воєнний стан: Закон «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період воєнного стану або стану війни» скасовує адміністративну або

кримінальну відповідальність за неподання фінансової звітності (перевірки контролюючими органами також не здійснюються) та дозволяє підприємствам відзвітувати через три місяці з дати закінчення воєнного стану.

Національні та міжнародні стандарти мають відмінності в підході до правил оподаткування, що призводить до певних тимчасових різниць між балансовою вартістю деяких активів та зобов'язань для цілей фінансового звітування та їхньою податковою базою [4]. Проведення розрахунків для подолання цих різниць наведені в примітках. У фінансових звітах «ПриватБанк» та «ПУМБ» зазначаються зміни в ПКУ, згідно з якими ставка податку на прибуток для банків у 2023 році встановлено на рівні 50% та 25% для подальших років.

Примітки містять інформацію про фінансові ризики, з якими стикається компанія. Визначається, які з них є не значущими, а які значущими, у яких випадках вони виникають, описується здійснення впровадженими підприємством заходів для управління ризиками. Наприклад, акціонерне товариство «Укрпошта» для подолання кредитного ризику шляхом кредитних оцінок щодо всіх клієнтів, які хочуть отримати кредит понад встановлений ліміт [3].

Завершуються примітки пунктом «події після дати балансу», де вказуються події, що вимагають коригування фінансової звітності. Жодне з розглянутих підприємств такої інформації не наводить через її відсутність. Акціонерне товариство «Укрпошта» описує стратегічні проекти, які воно планує завершити протягом 2024 року, та довгостроковий план з модернізації підприємства на 2024-2026 рр. «ПриватБанк» вказує, що відповідно до рішення Кабміну в лютому 2024 р. здійснив авансовану виплату дивідендів у сумі 18 882 мільйони гривень та відповідно до ПКУ перерахував 26 033 мільйони гривень авансового внеску з податку на прибуток [5].

Отже, основна мета приміток – доповнення та пояснення тієї інформації, що наведена в інших формах фінансової звітності, та тією, що вимагається НП(С)БО та МСФЗ. Також може наводитися додаткова інформація, що визнається суттєвою і впливає на об'єктивність оцінки користувачів фінансового становища підприємства. Варто звернути увагу, що примітки лише пояснюють і не можуть суперечити формам № 1 – 4. Відповідність показників можна перевірити за Методичними рекомендаціями з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затвердженими наказом Мінфіну від 11.04.2013 р. № 476.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV станом на 01.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджені наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. станом на 03.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
3. Акціонерне товариство «Укрпошта» Фінансова звітність Станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ukrposhta.ua/doc/annual-reports/ukrposhta_FS_2023_ukr.pdf.

4. Акціонерне товариство «Перший український міжнародний банк» Фінансова звітність За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року разом зв звітом незалежного аудитора [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://about.pumb.ua/content/cmsfile/ua/%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_fuib_23fsu_i_sa_ukr.pdf?v=638497404704089380.

5. Акціонерне товариство комерційний банк «ПриватБанк» Річний звіт [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://static.privatbank.ua/files/Richnyy+zvit+za+2023.pdf?_gl=1*1024gdq*_ga*OTUyTU5MzM3LjE3MTQ1ODUxNjU.*_ga_C7N2L9YQC9*MTcxNDU4NTE2NC4xLjEuMTcxNDU4NTI0OS42MC4wLjA.

6. Акціонерне товариство «Київпроект» Примітки до річної фінансової звітності за 2023 рік станом на 31 грудня 2023 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://kyivproekt.com/uploadfiles/fckeditor/file/2024/fin_zvit_2023.pdf.

7. Про примітки до річної фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302 станом на 05.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00#Text>.

8. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022 р. № 2115-IX станом на 26.12.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>.

9. Про затвердження Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013 р. № 476 станом на 15.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text>.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ ЕТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ

Нікітін С. О., магістр, Шаповал Г. М., канд. екон. наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Професійні бухгалтери відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві, оскільки їхня діяльність забезпечує якісну економічну інформацію для широкого кола користувачів: роботодавців, органів державного регулювання, інвесторів та кредиторів. Високий професійний рівень і дотримання етичних стандартів у роботі бухгалтерів значною мірою впливають на економічну стабільність і добробут країни, що підкреслює їхню відповідальність перед суспільством. Проте, професійне визнання та довіра до бухгалтерської професії можуть зберігатися лише за умови надання послуг високої якості, що відповідає суспільним очікуванням.

Саме тому міжнародне співтовариство бухгалтерів приділяє значну увагу дотриманню етичних вимог та забезпеченню високих стандартів професійної поведінки. Встановлені обов'язкові правила та стандарти для всіх бухгалтерів спрямовані на підтримання суспільної довіри до фінансової інформації. Проте скандали, які періодично з'являються у ЗМІ і стосуються професійної діяльності бухгалтерів, знижують рівень цієї довіри та породжують дискусії щодо етичних аспектів бухгалтерської діяльності. Всі великі фінансові скандали останніх